

Звіт проректора з наукової діяльності, професора Москаленко Н.В.

«Про підсумки науково-дослідної роботи академії за 2020 рік»

Протягом 2020 року науково-дослідна робота, що виконується на кафедрах у межах робочого часу НПП, здійснювалась за 9 науковими темами згідно Тематичного плану НДР на 2016-2020 рр. На кафедрах виконувався V заключний етап досліджень згідно технічних завдань наукових тем.

10 грудня 2020 року керівники тем відвідували на науковій конференції ПДАФКіС про підсумки виконання тем Тематичного плану та підготували заключні звіти з науково-дослідної роботи за 5 років. Стосовно загальних підсумків виконання тем слід вказати наступне:

1. За темою **«Психолого-педагогічні аспекти соціалізації студентів ВНЗ фізкультурного профілю»** (керівник: д.пед.н., професор Савченко В.Г.) результати досліджень представлено у 28 публікаціях, з них статей у фахових виданнях України – 16, у іноземних виданнях – 4, у Scopus – 1, у Web of Science – 7.

2. За темою **«Профілактика первинної інвалідності внаслідок травм і захворювань опорно-рухової системи засобами фізичної реабілітації»** (керівник: д.мед.н., професор Майкова Т.В.) результати досліджень представлено 65 публікаціях, з них статей у фахових виданнях України – 39, у іноземних виданнях – 8, у Scopus – 3. Підготовлено 1 монографію. Захищено 1 дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора наук.

3. За темою **«Науково-теоретичні засади вдосконалення процесу фізичного виховання різних груп населення»** (керівник: д.фіз.вих., професор Москаленко Н.В.) результати досліджень представлено у 207 публікаціях, з них статей у фахових виданнях України – 129, у іноземних виданнях – 62, у Scopus – 2, у Web of Science – 2. Підготовлено 3 монографії. Отримано 2 авторські свідоцтва. Захищено 5 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

4. За темою **«Історичні і методологічні основи управлінських підходів до системи підготовки спортсменів»** (керівник: д.пед.н., професор Приходько В.В.) результати досліджень представлено у 39 публікаціях, з них статей у фахових виданнях України – 19, у іноземних виданнях – 2, у Scopus – 2, у Web of Science – 1. Підготовлено 3 монографії. Отримано 3 авторських свідоцтва. Захищених 2 дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

5. За темою **«Історичні, організаційно-правові та теоретико-методологічні основи підготовки спортсменів в неолімпійському спорті»** (керівник: к.фіз.вих., доцент Долбишева Н.Г.) результати досліджень представлено у 88 публікаціях, з них статей у фахових виданнях України – 50, у іноземних виданнях – 14, у Scopus – 2. За темою захищена 1 дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

6. За темою **«Теоретико-методичні основи удосконалення тренувального процесу та змагальної діяльності на різних етапах підготовки спортсменів»** (керівник: к.фіз.вих., доцент Степаненко Д.І.) результати досліджень представлено у 179 публікаціях, з них статей у фахових виданнях України – 51, у іноземних виданнях – 33, у Scopus – 2, у Web of Science – 2. Захищено 4 дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук та 2 – доктора філософії

7. За темою **«Теоретико-методичні основи планування та контролю у спортивних іграх в процесі багаторічного удосконалення»** (керівник: к.фіз.вих., доцент Мітова О.О.) результати досліджень представлено у 115 публікаціях, з них статей у фахових виданнях України – 57, у іноземних виданнях – 14, у Web of Science – 1. Підготовлено 1 монографію. Отримано 4 авторських свідоцтва. Захищених 2 дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

8. За темою **«Спортивна культура особистості як феномен у просторі міждисциплінарних соціально-гуманітарних дисциплін»** (керівник теми: к.політ.н., доцент Корогод Л.П.) результати досліджень представлено у

121 публікації, з них статей у фахових виданнях України – 14, статей у іноземних виданнях – 8, у Web of Science – 1. Підготовлено 1 монографію.

9. За темою **«Підвищення функціональних резервів організму спортсменів-інвалідів та осіб з обмеженими фізичними спроможностями, з урахуванням їх психофізіологічних особливостей і виду патології, засобами фізичної реабілітації»** (керівник: к.мед.н., доцент Луковська О.Л.) результати досліджень представлено у 34 публікаціях, з них статей у фахових виданнях України – 12, у іноземних виданнях – 4, у Scopus – 1. Захищено 1 дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата наук

Значним досягненням академії у 2020 року була участь фахівців кафедри фізичної терапії, ерготерапії в реалізації міжнародного проекту Developing an Occupational Therapy study programme in Ukraine – European Neighbourhood Instrument (Erasmus+: KA2CBNE) (69589 - EPP - 1 -219 - 1 - BE - EPPKA2 - CBNE). У квітні 2020 р. через координатора проекту зараховано на рахунок ПДАФКіС 62 112,50 €. Протягом року ПДАФКіС виконав усі вимоги щодо візуалізації проекту на офіційному сайті академії, надав інформацію здобувачам освіти та НПП академії про мету, завдання та хід виконання проекту.

Крім того співробітники кафедри запрошені до участі у міжнародному європейському проекті «Project Global Engagement», завданням якого є інтернаціоналізація вищої освіти. У першій спільній зустрічі учасників проекту прийняли участь Рокутов С.В. та Афанасьєва О.С.

Загалом за підсумками **наукової роботи у 2020 році НПП та здобувачами** підготовлено:

- 2 монографії («Розвиток спорту в умовах об'єднаних територіальних громад» Приходько В.В. та «Фізичне виховання школярів у зарубіжних країнах (XX ст.– початок XXI ст.)» Москаленко Н.В., Яковенко А.В., Сидорчук Т.В.),

- 1 підручник («Основи психологічного забезпечення ерготерапевтичного процесу» Андрюшина Л.Л., Майкова Т.В., Толстикова Т.М., Родіна Ю.Д.)

- 14 навчальних посібників,
 - 37 методичних матеріалів,
 - 207 публікацій, в тому числі: у фахових виданнях України – 51, у наукометричній базі Index Copernicus – 61, у базі Web of Science – 7, у базі Scopus – 6. у іноземних виданнях – 38, у співавторстві зі студентами – 25.

Кількість опублікованих робіт на кафедрах наступна: спортивних ігор (47), ТМСП (32), ТМФВ (31). педагогіки і психології (23), гімнастики (23), водних видів спорту (15), фізичної терапії, ерготерапії (9), соціально-гуманітарних наук (8), анатомії, біомеханіки і спортивної метрології (6), іноземних мов (6), фізіології та спортивної медицини (6). боксу, боротьби і важкої атлетики (5), легкої атлетики (3).

Показниками, які включено до оцінки науково-педагогічної діяльності академії згідно вимогам МОН є публікацій у Databases Scopus та Web of Science, зарубіжних та фахових виданнях. Протягом 2020 року у виданнях, що включено до Databases Scopus та Web of Science опубліковано 13 статей, з них кафедра ТМФВ має 4 публікації у Scopus та 2 – у Web of Science, боксу, боротьби та важкої атлетики – 1 у Scopus та 2 – у Web of Science, фізичної терапії, ерготерапії – 1 у Scopus та 1 – у Web of Science, ТМСП – 2 у Scopus та 1 – у Web of Science, педагогіки і психології – 1 у Scopus та 1 – у Web of Science, спортивних ігор – 1 у Scopus та 3 – у Web of Science, водних видів спорту – 2 у Web of Science, іноземних мов – 1 у Scopus, Більшість наукових статей опубліковано авторськими колективами НПП різних кафедр академії.

Треба також вказати, що важливим показником ефективної наукової діяльності закладу вищої освіти є кількість публікацій у фахових наукових виданнях України. Так протягом 2020 року кафедрою спортивних ігор опубліковано 20 статей, ТМСП – 14. ТМФВ – 11.

Значно меншу кількість фахових публікацій мають інші кафедри академії: кафедра гімнастики – 6, педагогіки і психології – 4, водних видів спорту – 4, фізичної терапії, ерготерапії – 3. боксу, боротьби і важкої атлетики – 2, іноземних мов – 2. легкої атлетики – 2, анатомії, біомеханіки і спортивної метрології – 1, соціально-гуманітарних наук – 1. Жодної фахової публікації на кафедрі фізіології та спортивної медицини.

Кількість публікацій у зарубіжних виданнях (без врахування публікацій у Scopus та Web of Science) на кафедрі спортивних ігор – 5, ТМФВ – 4, водних видів спорту – 4, боксу, боротьби та важкої атлетики – 2, гімнастики – 2, педагогіки і психології – 2, ТМСП – 2, фізіології та спортивної медицини – 2, анатомії, біомеханіки та спортивної метрології – 1.

Кількість цитувань НПП академії за даними Google Scholar у 2020 році склала 463 цитування (h-індекс – 26, i10-індекс – 123).

Протягом року НПП академії отримано 193 сертифікати, які засвідчують їх участь у наукових конференціях різного рівня, з них 166 міжнародного, 22 – всеукраїнського та 5 – регіонального рівнів.

35 НПП брали участь у науково-методичному забезпеченні збірних команд України та області.

За результатами власних наукових розробок у практичну діяльність кафедрами академії отримано 111 актів впровадження: кафедрою ТМФВ – 57, ТМСП – 14, спортивних ігор – 9, анатомії, біомеханіки і спортивної метрології – 9. водних видів спорту – 5, боксу, боротьби та важкої атлетики – 4, легкої атлетики – 4, соціально-гуманітарних наук – 3, іноземних мов – 3, фізіології та спортивної медицини – 2, гімнастики – 1. Відсутні акти впровадження власних наукових розробок у практичну діяльність на кафедрі фізичної терапії, ерготерапії та педагогіки і психології.

Науково-методична допомога надана понад 100 організаціям. Зокрема це федерація баскетболу України, КЗ «ДРЦ «Інваспорт» ДОР», Дніпровський індустріально-педагогічний фаховий коледж, Всеукраїнський спортивний клуб «Тріумф» м. Дніпро. КПНЗ «СДЮСШОР №5, відокремлений підрозділ

Всеукраїнської федерації черлідінгу та чир-спорту у м. Києві та Київській області, СК «NRG Sport» м. Дніпро, Дніпропетровська територіальна організація ВФСТ «Колос», Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», КЗО «НВК №148» «Планета Щастя» ДМР та інші.

Міжнародне стажування у Польщі в рамках освітніх проектів із загальним обсягом по 180 годин пройшли Афанасьєв С.М., Афанасьєва О.С. на тему «Теорія і методика здоров'я та здорового способу життя», Долбишева Н.Г., Родіна Ю.Ю., Омельченко О.М., Солодка О.В., Кощєєв О.С., Полякова А.В. на тему «Інноваційні технології в науці та освіті: досвід Європи», Яковенко А.В., Сидорчук Т.В., Кошелева О.О., Єлісеєва Д.С., Демідова О.М. на тему «Дистанційна освіта: інноваційні методи та цифрові технології».

Професор кафедри педагогіки і психології Рахманов В.М. отримав перемогу у номінації «Вчений року 2020» у міжнародному центрі досягнень досліджень (IARC), США, штат Ілінойс, м. Чикаго.

Стосовно діяльності аспірантури слід вказати, що у 2020 році відбувся перегляд ОНП з урахуванням світових тенденцій розвитку вищої освіти, вимог національного та міжнародного ринків праці, пропозицій стейкхолдерів, результатів анкетування здобувачів наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт. У ОНП було більш докладно сформульовані очікувані результати навчання та проведені зміни в освітніх компонентах. Переглянута ОНП затверджена вченою радою ПДАФКіС (протокол № 7 від 26.02.2020 р.) та введена в дію наказом ректора з 01.10.2020 р. ОНП дає можливість підготувати докторів філософії, які володіють теоретичними знаннями, вміннями та іншими компетентностями, достатніми для організації власних наукових досліджень, продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем зі спеціальності, проведення дослідницько-інноваційної діяльності.

У вересні 2020 року до аспірантури ПДАФКіС зараховано 4 особи (з них 1 – на денну та 3 – на заочну контрактну форму здобуття освіти).

29 грудня 2020 року відбулися перші захисти дисертаційних робіт випускників аспірантури 2020 року зі спеціальності 017 – Фізична культура і спорт на здобуття наукового ступеня доктора філософії: Вороного В.О. за темою «Удосконалення спеціальної фізичної підготовленості борців греко-римського стилю 16-17 років на етапі спеціалізованої базової підготовки». Науковий керівник: к.фіз.вих., доцент Лукіна О.В. та Гребенюка О.В. за темою «Удосконалення фізичної та технічної підготовленості легкоатлетів 16-18 років, які спеціалізуються у бар'єрному бігу». Науковий керівник: к.фіз.вих., доцент Степаненко Д.І.

Підготовлено до офіційного захисту дисертацію випускниці аспірантури 2019 р. Бузовері А.Г. (науковий керівник – к.фіз.вих., доцент Долбишева Н.Г.), захист якої відбудеться 25.02.2020 року.

Журнал «Спортивний вісник Придніпров'я», засновником якого є ПДАФКіС згідно наказу МОН України від 02 липня 2020 р. № 886 включено до Переліку наукових фахових видань України категорії "Б" зі спеціальності фізичне виховання та спорту – 017. У 2020 році видано 1 номер журналу, в якому представлено 46 наукових статей.

В грудні 2020 року підписано угоду про творчу співпрацю з УО «Гомельський державний університет імені Франциска Скорини» (Республіка Білорусь) та Центром наукових досліджень та навчання тхеквондо WTF (Колумбія).

Слід зазначити, що у 2020 року було укладено договори з сервісом перевірка на плагіат Unicheck. Наразі перевірку на наявність текстових запозичень проходять всі кваліфікаційні випускні наукові роботи здобувачів освіти, статті, які підготовлені аспірантами за результатами власних наукових досліджень, навчально-методичні праці НПП академії та статті, які надходять до редакції журналу «Спортивний вісник Придніпров'я».

У грудні 2020 року ПДАФКіС отримало безкоштовний доступ до наукометричної бази *Web of Science*.

Протягом 2020 року проведено 5 наукових конференцій. Це:

- Всеукраїнська студентська науково-методична конференція з міжнародною участю «Неолімпійський спорт: історія, проблеми управління та система підготовки спортсменів»,
- онлайн конференція "Баскетбол: історія, сучасність, перспективи";
- конференція молодих вчених “Молоді науковці – спорту Придніпров’я”;
- Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Основні напрямки розвитку фізичної культури, спорту та фізичної реабілітації». У конференції брали участь провідні фахівці з України, Білорусії, Польщі, Єгипту, Колумбії, Катару, серед яких 21 доктор наук, професор та понад 47 кандидатів наук, доцентів;
- конференція ПДАФКіС щодо підсумків виконання тем Тематичного плану НДР протягом 2016-2020 років.

Відповідно до наказу МОН України від 04.10.2019 р. за № 1271 «Про проведення Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей у 2019/2020 навчальному році» ПДАФКіС призначено базовим закладом вищої освіти з проведення II етапу Конкурсу зі спеціальності «Фізична культура і спорт». До складу галузевої конкурсної комісії увійшло 25 провідних науковців галузі, з них: 13 докторів наук, професорів та 12 кандидатів наук, доцентів. Конкурсна комісія забезпечила рецензування 137 студентських наукових робіт (168 студентів-авторів), що надійшли з 46 закладів вищої освіти. Враховуючи ситуацію, що сталася у зв'язку з пандемією коронавірусної інфекції (COVID-19), введенням заходів запобігання її поширення та згідно листа Інституту модернізації змісту освіти від 12.03.2020 № 221/10-713 членами журі галузевої конкурсної комісії було вирішено підвести підсумки II туру Конкурсу за рейтинговими списками.

Активну участь у науковій діяльності академії беруть і здобувачі освіти. Так у 2020 року 14 здобувачів вищої освіти ПДАФКіС були учасниками II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, з них 7 стали призерами. Переможцями та призерами серед здобувачів академії стали: за спеціалізацією «Спорт» Древнов Іван та Шкода Михайло (1 місце), науковий керівник Мітова О.О.; за спеціалізацією «Фітнес та рекреація» Косяк Карина (1 місце), науковий керівник Власюк О.О. та Сич Яна (2 місце), науковий керівник Конакова О.Ю.; за спеціалізацією «Фізичне виховання» Смаль Андрій (1 місце), науковий керівник Степанова І.В. та Бодня Вікторія (3 місце), науковий керівник Демідова О.М. Зі спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія» Ползікова Марія зайняла 3 місце, науковий керівник Афанасьєва О.С. II етап конкурсу проводився у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка.

Здобувачі вищої освіти ПДАФКіС щороку беруть активну участь у першому турі Всеукраїнської олімпіади, яка проводиться на всіх кафедрах академії. Цього року в олімпіадах з навчальних дисциплін взяли участь понад 200 здобувачів освіти першого та другого рівнів.

Студентська молодь також активно відвідує і різні заходи неформальної освіти, які проводяться кафедрами академії. Зокрема це конференція кафедри спортивних ігор з нагоди дня народження баскетболу «Баскетбол: історія, сучасність, перспективи» та Всеукраїнська студентська науково-методична інтернет-конференція з міжнародною участю «Неолімпійський спорт: історія, проблеми управління та система підготовки спортсменів», яка організовується кафедрою ТМСП.

Крім того, здобувачі освіти традиційно беруть участь у наукових конференціях, які проводилися за межами академії. Це Міжнародна науково-практична конференція «Фізична культура, спорт та здоров'я: стан, проблеми та перспективи», Міжнародна наукова інтернет-конференція «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації», міжвузівська

наукова конференція «Актуальні проблеми соціально-гуманітарних наук» та інші.

Протягом 2020 року студентами підготовлено 60 публікацій, з них 40 одноосібних. Нажаль спільні публікації у фахових виданнях з НПП академії мають тільки 2 здобувача освіти кафедри ТМФВ та спортивних ігор.

Окремої уваги заслуговує випуск електронного збірника «Молодь, спорт наука», який підготовлено за результатами наукової діяльності здобувачів I та II рівні вищої освіти протягом 2019/2020 н.р.

Збірник містить 17 одноосібних студентських публікацій, з них: від кафедри ТМФВ – 5, гімнастики – 5, фізіології та спортивної медицини – 2 та по 1 статті від кафедр фізичної терапії, ерготерації, педагогіки та психології, боксу, боротьби і важкої атлетики, водних видів спорту та легкої атлетики.

Таким чином за результатами науково-дослідної роботи студентів за 2020 рік кафедрами підготовлена наступні кількість публікацій: кафедрою гімнастики – 18, ТМСП – 10, ТМФВ – 8, спортивних ігор – 7, педагогіки та психології – 5, фізичної терапії, ерготерапії – 4, фізіології та спортивної медицини – 3. По 1 публікації на кафедрах іноземних мов, водних видів спорту, боксу, боротьби і важкої атлетики, соціально-гуманітарних наук, легкої атлетики. Відсутні публікації здобувачів освіти з наукового напрямку роботи кафедри анатомії, біомеханіки та спортивної метрології.

На наш погляд, основними шляхами удосконалення науково-дослідної роботи в академії є:

- активізація наукової роботи на окремих теоретичних та спортивно-педагогічних кафедрах;
- збільшення кількості здобувачів освіти, які беруть участь у виконанні наукових досліджень;
- активізація НПП академії у підготовці проектів наукових досліджень і розробок, які виконуватимуться за рахунок коштів державного бюджету Міністерства освіти і науки України;

- збільшення кількості наукових розробок і раціоналізаторських пропозицій, які мають високий економічний та соціальний ефект;
- збільшення кількості публікацій результатів досліджень у виданнях, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science;
- придбання наукового обладнання для лабораторії академії;
- активізація профорієнтаційної роботи на кафедрах щодо вступу до аспірантури
- відкриття нових наукових тем, які спрямовані на вирішення сучасних проблем сфери фізичної культури і спорту.

В цілому науково-дослідна робота є важливою частиною в діяльності НПП закладу вищої освіти, оскільки це один із шляхів підвищення якості навчального процесу і рівня підготовки спеціалістів з фізичної культури і спорту.

Проректор з наукової діяльності
професор

Н.В. Москаленко